

Uitgave:
Ds. G.H. Kerstenonderwijscentrum
Veenendaal (0318-517310)

DS. E. DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN

SCHILD SERIE

We horen in deze tijd van jongeren uit onze kring die er geen moeite mee hebben om een bioscoop of theater te bezoeken. Anderen vragen thuis of zij op dansles mogen. Zij horen van vrienden of vriendinnen positieve verhalen daarover. 'Wat is daar nu fout aan?', zeggen zij dan. Deze Schildserieles gaat over een dominee die toen hij jong was ook heeft gedanst en filmvoorstellingen en toneelspele in bioscopen en theaters heeft bijgewoond. Daarover heeft hij zijn hele leven verdriet gehad. En... dan gaat het over film en toneel rond 1920! Wat moet het nu dan toch zijn...

Everard du Marchie van Voorthuysen werd op 8 september 1901 geboren. Zijn ouders waren rijk en woonden in huize Bornia, een grote villa te Driebergen. Everard had als kind een eigen kinderjuffrouw, die ook bij hem op de kamer sliep. Het was Fieke Aalten. Hoor hem zelf daarover vertellen.

'Dit weet ik, dat ik in mijn kinderjaren soms een ontzaglijke bestrijding ondervond: angsten en bestrijding aangaande eeuwige dingen. Er werd van binnen als het ware geroerd, en soms ontbrandde de vijandschap tegen God. Dan werden er woorden gesproken aangaande God waar ik zelf van schrok. Als dan de kinderjuffrouw 's avonds kwam om te gaan slapen in de kamer waar ik ook sliep, hield ik me stil. Dan zei ze: 'Everardje, slaap je?' En omdat ik niet antwoordde, wiste ze het zweet van mijn hoofdje: 'Ben je zo warm?' Maar het was niet warm; het was van die verschrikkingen die van binnen waren. Dan riep ik wel eens: 'Heere, bekeer me!' en tegelijk waren er die duivelse gedachten, verschrikkingen, die me verscheurden.'

Everard

Everard was toen ongeveer vijf jaar oud. In de kerk waarschuwde de dominee ernstig. Dat maakte op hem grote indruk: 'O. jong en oud, we moeten voor God verschijnen en dat zal wat wezen: onbekeerd, onbekeerd...' Ook hoorde hij Fieke wel eens voor hem bidden.

'En dan hoorde ik haar op de knieën zuchten: 'Ach, Heere, ach Heere, bekeer toch ook Everardje, red toch zijn ziel.'

En tóch...
'Bij dit alles was ik een moeilijk kind, een koppig kind, soms een ontzettend vijandig kind.'
Dat werd nog erger toen hij veertien jaar was. Het gezin was toen verhuisd naar Bloemendaal, dicht bij Haarlem.

'Ik werd groter, veertien jaar, en ik had de lagere school doorlopen. Leren vond ik verschrikkelijk; ik

ging liever fietsen en voetballen en vissen. Al wereldser en goddelozer werd ik. Kerken vond ik verschrikkelijk.'

Zijn vader en moeder gingen naar verschillende kerken. Everard ging mee naar de kerk die het kortste duurde. Toen hij 15 jaar was, werd hij op een kostschool in Utrecht gedaan. Dat was nodig, omdat het thuis niet goed ging. Maar zijn gedrag was ook daar heel erg.

'Ik was losgeslagen van al wat godsdienst was; ik was er vijandig tegen; ik spotte en vloekte. De H.B.S. heb ik gehaald, maar op het kantje af, want ik deed er heel weinig aan. Dit was mijn ideaal: vrij zijn, zondigen, dansen, los leven, wild, woest.'

Dat ging steeds maar door. Door het sterven van zijn moeder, kreeg hij de beschikking over veel geld. Daardoor hoefde hij niet te werken en kon hij van alles kopen. Een sportauto, een zeiljacht, een motor (Harley Davidson).

'Achtien, negentien was ik, en het was mijn lust om op een zware motorfiets als een razende over het land heen en weer te vliegen. Werken deed ik in die tijd niet meer; ik had er geen zin in. Leren ook niet. Rijden op een motorfiets wilde ik en midden in de wereld leven.'

Hij reed eens in de buurt van Den Haag, toen de opstand tegen God in zijn hart omhoog kwam. Hij liet zijn handen los van het stuur en balde zijn vuisten omhoog. Heel erge dingen zei hij toen tegen de Heere. Rechtvaardig verdiende hij het dat de Heere hem nu zou laten verongelukken. Maar het gebeurde niet!
Er was - door onbegrijpelijke genade - ook iets anders in Everards ziel gaande...

'Niet altijd was het zo. Soms was er ook een stem in mijn consciëntie: 'Je moet sterven!' Dan dronk ik en danste ik en zondigde ik het weg op de

plaatsen der ijdelheid. Drieëntwintig jaar was ik toen ik trouwde met iemand midden uit de wereld, met Letta Schoonen.

In die tijd zijn er dingen gebeurd en waren er voor mij twee mogelijkheden: óf ik maak een eind aan mijn leven, of die God is er waar ik in mijn jeugd over geleerd en gehoord heb.

Toen gebeurde er een wonder van Boven:

'Voor het eerst na zoveel jaar ben ik gaan roepen tot de onbekende God: 'O God, voordat ik me van kant maak, bent U er? Bent U er? Bent U er, o God van Fieke, o God van Uw volk, bent U er?' En ik voelde dat Hij er was en daar viel ik neer in mijn ongeluk, in mijn schuld. Daar voelde ik mij ontzettend ver van die God gescheiden en ook dat Hij er was, en dat Hij mij niet verzengde en vervloekte en verdoemde in één keer, maar dat Hij enigszins kenbaar maakte dat Hij er was.'

Ds. Du Marchie van Voorthuysen

Een dubbel leven leidde hij nu:

'Ik heb een tijd gekend dat ik in de bioscopen en de danshuizen bleef komen met mijn vrouw, terwijl ik tegelijk 's zaterdags in het blaadje met de preekbeurten keek of er nog predikanten van de Hervormde Kerk waren.

's Zaterdags in de bioscoop, doodsbenauwd, zat ik te verlangen naar de zondagochtend in de grote kerk van Den Haag.

Daar luisterde ik, luisterde ik: O God, hoe kom ik er ooit uit verlost; hoe kom ik ooit tot U bekeerd. Die scheiding tussen God en mijn ziel; o, dat verlangen om iets te horen van God en Goddelijke zaken. Alles was zonde, zonde, zonde. Wég vermaak in de wereld, weg vrienden, weg ijdelheden.'

Ook het niets-doen werd hem tot schuld. 'Het doorbrengen van mijn tijd in ledigheid en het vermaak zoeken, begon toen uit te raken. Het werd mijn plan en mijn bedoeling om Den Haag te ontvliden en buiten te gaan wonen. Ik kocht een huisje in Epe. Eerst een klein huis: een bungalowtje met een hoenderpark erbij. Daar in Epe, in huize Doorn, daar is de Heere begonnen door te werken. Ongeveer vierentwintig jaar was ik. Ik had geen verstand van kippen, maar kreeg het wel. Ik zóu werken. God had gezegd: Zes dagen zult gij arbeiden. Dan moet je dat doen. Ik werkte van de ochtend tot de avond omdat God het zei, uit eerbied, niet om er iets mee te worden.'

Bij dat huis stond een schuur...

'Als ik soms in de schuur was, waar niemand me zag, dan boog ik mijn knieën: 'Och Heere, is er

nog enig middel om tot U bekeerd te worden? Om de zonde verzoend te krijgen?'

Want alles werd zonde, zonde tegen God. De hele wereld werd zonde, de grassprietten waren zonde, de bomen waren zonde om mijnentwil. De ganse schepping vervloekt om mijnentwil.

Wanneer ik 's avonds slapen ging, verwachtte ik mijn ogen op te zullen slaan in de hel: voor eeuwig te laat.'

Hij vroeg de Heere of Hij enigen van Gods volk wilde zenden.

'Toen heb ik in de stal eens gebeden, op een eenzame plaats. Ik zei: 'Heere, bekeerd zal ik wel nooit kunnen worden, maar Heere, mag ik dan eens enigen van Uw volk ontmoeten en van Uw waarheid horen?'

Er zijn toen gekomen, een man en een vrouw. Ik vond ze Koningskinderen. Als die man er was geweest en hij in één van de stoelen gezeten had, dan was die stoel een heiligdom in mijn ogen; ik zou er nooit zomaar ingeploft zijn: daar had een kind van God gezeten. Wat ik nooit kon worden, was hij.'

Dit duurde zo geruime tijd, totdat het God beliefdde hem de Heere Jezus aan te wijzen...

'Toen is er iets gebeurd wat ik nooit vergeten zal. Er is een ogenblik een aanwijzing gegeven dat er een Tweede Persoon was, van Wie mij als kind de Naam genoemd was: Jezus Christus. Die ik nooit had ontmoet, waarvoor van binnen nooit plaats was geweest.

Er ging een nieuwe wereld voor mij open. Hij was er tot vergeving van zonden alleen door Zijn bloed en door Zijn genade. Ik zag Hem staan tussen een heilig God en de arme Kerk. Ik zag niet dat ik erbij was, helemaal niet, maar dat Hij tussen God en de Kerk stond. Dat was een ontzaglijk wonder aller wonderen.'

Wij leven in een tijd dat (jonge) mensen de Heere Jezus zó aangrijpen en geloven dat Hij gestorven is en opgestaan is, ook voor hen. Ja, dat God hun zonden heeft vergeven. Maar zij kennen niets van die wegen van afbraak en totale onmogelijkheid aan 's mensen kant...

De Heere heeft Du Marchie van Voorthuysen dit allemaal geleerd en geschonken, maar dat gebeurde niet in enkele dagen of jaren.

De Heere heeft hem zelfs tot dominee geroepen en uitgezonden. Op Urk is hij begonnen. Eerst was hij Christelijk Gereformeerd. Dat kon hij écht niet blijven. Toen sloten hij en zijn gemeente (Leersum) zich in 1952 aan bij de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland.

Die gemeenten heeft hij tot aan zijn dood in 1986 mogen dienen.

We zullen de les over ds. Du Marchie van Voorthuysen met ontzag gelezen hebben. Ontzag voor Gods grote daden. Hij was het Die de jonge Everard –ondanks diens tegenstand en opstand- stilzette op het zondepad. Ouders van wie een kind óók zondige wegen gaat, zullen het gelezen hebben met de bede in het hart: 'Heere, wilt U alstublieft ook mijn kind staande houden.' Wat een groot verdriet kan in hen omgaan...

Tegelijk denken we met huiver aan het kleine kind Everard, slechts vijf jaar oud, in wie de duivel zo hevig te keer ging. Wist hij dat hij deze buit éénmaal kwijt zou raken? Hij sleepte hem een tijdlang voort, totdat hij het moest verliezen van een almachtig God!

IJDELHEID EN LEDIGHEID

Jonge mensen hebben het in de les met eigen ogen gezien. Bioscopen, theaters, danszalen, het zijn écht plaatsen der ijdelheid. Zó duidelijk is dat. Met afschuw moest Everard het uitroepen: 'Wég vermaak in de wereld, weg vrienden, weg ijdelheden'. Ook werd hij bang voor het nietsdoen. Gods gebod: 'Zes dagen zult gij arbeiden' probeerde hij met al wat in hem was in praktijk te brengen. Wát een les, ook in onze tijd!

DE TOELEIDENDE WEG

Maar mét dat alles, was Everard in eigen oog niét bekeerd. Stilgezet, gezien dat Gód er is, de God van Zijn volk, de God van Fieke. Ook Christus met kracht aangewezen gekregen als Middelaar tussen een vertoorn God en de schuldige Kerk.

En tóch...nog geen kennis aan de Zaligmaker voor hem persoonlijk en zéker nog niet vrijgesproken van schuld en straf... Integendeel de onmogelijkheid en de totale zondigheid aan zijn kant. De rechtvaardigheid van God daartegenover. Strafwaardig...

Hoe totaal ánders zijn dan zoveel (jonge) mensen in onze tijd. Zij, die dénken dat zij tot Jezus zijn gegaan en Hem aangenomen hebben als hun Zaligmaker, maar die niets geleerd hebben van hun doodstaat en totale zondigheid. Waar moeten zij dan uit verlost worden? Efeze 2 is toch zo duidelijk over de staat waarin God de Zijnen vond: 'En u heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en de zonden. (...) En wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen.'

God een vertoorn Rechter vanwege mijn zonden en mijn zondig en stenen hart, zó heeft de jonge

Van Voorthuysen de Allerhoogste leren kennen. Hopeloos aan zijn kant.

VERTROOSTING

Soms mocht hij een vertroosting krijgen. Zoals die keer op een zondagmorgen, toen hij zijn koeien ging voeren.

'En toen ik er naar toe ging, daalde er in mijn hart iets wonderlijks; ik weet zelf niet wat het was: 'Hij heeft gedacht aan Zijn genade, Zijn trouw aan Israël nooit gekrenkt.' Tóch gedacht aan Zijn genade. Een ogenblik was ik een klein beetje Israël en dat alleen om Zijntentwil. Ik was zo blij, dat ik die koeien alles gegeven heb: dubbel meel, dubbel bieten, zoveel als ze lustten. Toen beklaagde ik die koeien, dat ze geen ziel hadden die dat ooit zou kunnen zingen.'

TIJDGELOVIGE?

Maar wat gebeurde er? Die zondagmiddag las hij in de *Redelijke Godsdienst* van ds.

Th. À Brakel het hoofdstuk over de tijdgelovigen, mensen die maar geloven voor een tijd en daarna weer terugvallen. Nooit in waarheid bekeerd...

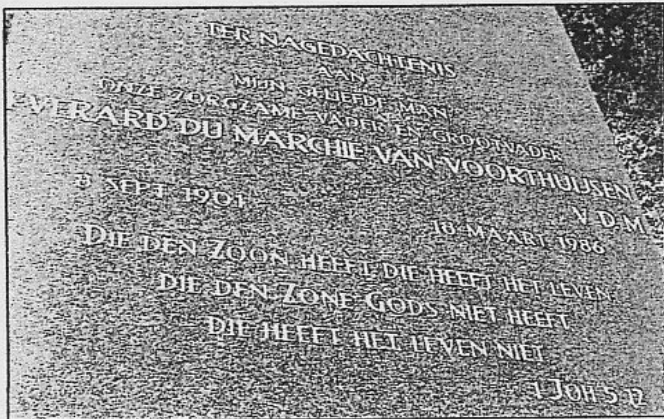
'Nu, wat à Brakel daarvan zegt, hoever dat gaat met tijdgelovigen. Ik was goed een half uur aan het lezen of ze zeiden van binnen: 'Mens, de tijdgelovigen hebben veel meer geleerd dan jij. Denk je dat je er komt met een psalmvers op zondagochtend?'

Alles wat hij had mogen ervaren, viel totaal weg als grond voor de eeuwigheid. Waarom? Om plaats te maken voor Jezus. Hem niet alleen te zien, maar ook te leren kennen als *zijn* Zaligmaker. En ook dát heeft hij mogen ervaren...

GROTE ZAKEN

Het was op 1 februari 1936. Hij was toen student aan de theologische school van de Christelijk Gereformeerde Kerk te Apeldoorn. Op de studeerkamer van zijn huis daar, kreeg hij grote zaken te beleven.

'Toen ik van alles werd afgesneden wat ik meende te hebben, deed dit lieve Wezen mij dat lieve Recht omhelzen (als ik mij niet vergis, dat zeg ik er altijd bij vanwege de ernst van de zaak. Maar ik vergis mij niet.) Dat is vrolijkheid en blijdschap, dat lieve Recht te mogen kussen en omhelzen. En uit dat lieve Recht heb ik Zijn Zoon mogen ontvangen en ben ik met lichaam en ziel verenigd met een geschonken Borg en heb ik vrede met God mogen ontvangen. En zo heeft God mij vrijgesproken in de vierschaar der consciëntie, aangezien Hij mij verenigd had met Christus: 'Ik zal nooit meer op U toornen, noch schelden', sprak de Heere.'

GELOVEN

O, wat een blijdschap. De Zoon geschonken te krijgen. Toen mocht hij waarlijk gelóven.

'Mensenkind, je kunt gemakkelijker met je handen naar de sterren reiken dan geloven in de Zone Gods. Geloven is onmogelijk, het is het onmogelijkste van alle onmogelijkheden. Het is het eenvoudigste der eenvoudigheden als God het werkt op Zijn tijd en op Zijn wijze.'

Totaal ándere taal dan die van onze tijd. 'Je moet gelóven', zo wordt het opgedrongen. Je bent een zondaar en Jezus is voor zondaren gekomen. Kóm over die drempel! Geloof het! Neem toch die stap!

Nee, er is een hoge muur en een voor ons onoverbrugbare kloof tussen ons en God. 'Uw ongerechtigheden maken een scheiding maken tussen ulieden en tussen uw God.' Jesaja 59 vers 2.

RECHTVAARDIGMAKING

Ds. Du Marchie van Voorthuysen heeft bij de Heere vandaan de bewuste rechtvaardigmaking

mogen ervaren. Die vrijspraak van schuld en straf vanwege de offerande van Christus aan het kruis. Het wordt ook wel de rechtvaardigmaking in de vierschaar der consciëntie genoemd. Toen mocht er pas zekerheid voor hem zijn.

Het is geheel begrijpelijk én terecht dat hij later in zijn predikaties grote nadruk legde op de noodzaak van de toepassing van Christus' bloed aan de ziel. Dát bij bevinding te mogen ervaren, kent een tijdgelovige niet. De tekst die veel door hem aangehaald werd (en die ook op zijn grafsteen staat aangegeven) is dan ook: 'Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet.' 1 Johannes 5 vers 12

GEEN LEVEN DAARVOOR?

Er wordt wel eens gezegd, dat ds. Van Voorthuysen leerde, dat er geen waar geestelijk leven is vóór deze bewuste rechtvaardigmaking. Hij wist dat er voor de waarlijk door God levend gemaakte zondaar een toeleidende weg tot Christus is. Hij noemde dat 'gezichtelijk werk'. Het kan voor de ware gelovigen niet gemist worden, maar doet in 't geheel niet mee als zij voor Gods Rechterstoel geplaatst worden.

En omdat tijdgelovigen daarin ook heel ver kunnen gaan (dat had hij van à Brakel geleerd en maakte hij vaak mee), durfde, kon en mocht hij de mensen geen enkele rust geven buiten de bewuste kennis van het werk van Christus en de vrijspraak door God als Rechter.

Hij ging daarin heel ver, maar werd door de andere predikanten van de Oud Gereformeerde Gemeenten (en andere kerkverbanden) daarom niet minder geacht.

Anderzijds waren er veel mensen die hem vanwege dit sterke accent én zijn manier van preken (bijna) verafgoedden. Jammer. Maar toen ds. Du Marchie van Voorthuysen stierf had hij daar geen last meer van. Toen mocht hij een drieëinig Gód gaan loven, prijzen en vereren. Eeuwig.

LITERATUUR

1. Ds. E. du Marchie van Voorthuysen: 'In stilheid tot U, levensherinneringen, aantekeningen uit predikaties en twee overdenkingen', Den Hertog, Houten 1986.
2. Idem: 'Tot een wachter gesteld, verslag begrafenis en drie predikaties', Den Hertog B.B., Houten 1986
3. J.M. Vermeulen: 'De zoon van Borgia, leven en werk van ds. E. du Marchie van Voorthuysen', Tekstservice Vermeulen, Meteren 2008 (foto's uit dit boek)
4. R. Valkenburg: 'S.G.P.-ers over brandpunten, een zestal discussie-interviews', Uitgeverij G. Kool, Veenendaal 1973. Als 'intro' van het interview met ds. E. du Marchie van Voorthuysen, ruim zes bladzijden over zijn leven.

